

R o z k a z

velitele Pohraniční a Vnitřní stráže

12. srpna
12. srpna 1953
Číslo : 0090

m. Praha

Obsah : Výkon služby k ochraně státních hranic - na elektrickém zařízení ochrany státních hranic / EZOH /.

I.

Část všeobecná:

K dokonalému zabezpečení státních hranic bylo zavedeno v pásmu střežení PS rot I. sledu elektrické zařízení k vedení proudu o vysokém napětí, které při taktickém využití s živými pohraničníky dopomůže zabránění pronikání všech nepřátelských živlů do ČSR a naopak.

II.

Elektrické zařízení ochrany státních hranic /EZOH/ je souhrn všech elektrotechnických prostředků, využitých ke zpevnění trojstenného drátěného zátarasu elektrickým proudem vysokého napětí, sloužící ke zlepšení ochrany státních hranic.

EZOH se skládá :

- a) transformační stanice / transformátor s technickým a signálizačním zařízením ke kontrole a obsluze /
- b) elektrické vedení od transformátoru k drátěnému zátarasu
- c) nástražné vodiče elektřiny v drátěném zátarasu

ad a/:

Transformační stanice je umístěna v uzavřeném a uzamčeném prostoru v objektu roty tak, aby byl zabráněn přístup nepovoleným osobám.

K transformační stanici patří:

- 1/ Transformátor - je zařízení, které slouží k přeměně / transformování / elektrického proudu nízkého napětí na proud vysokého napětí / 2.000 - 4.000 Voltů / nebo opačně. Tvoří hlavní součást transformační stanice.

2/ Rozvodová deska - jsou na ní umístěny: hlavní automatický vypínač pro celý úsek roty, hlavní vypínače pro podúseky roty, kontrolní žárovky a signální klapky pro zjištění uzavření elektrického okruhu. Dále je zde umístěn transformátor pro návěstí - signalizační zařízení u DR. V každé transformační stanici musí být izolovaná tyčinka /ebonit, bakelit atd/ pro zvedání signalizačních klapek. Tato tyčinka při prodloužení drátem slouží jako zkoušečka k prověření napojení drátěného zátarasu elektrickým proudem před započítím jakékoliv manipu- lace v drátěném zátarasu.

V transformační stanici musí být umístěn přesný návod k obsluze transformátoru a ostatního zařízení transformační stanice a postup, jaký nutno zachovat při provádění jakýchkoliv prací na elektrifikovaném DZ. Místnost transformační stanice musí býti opatřena nehořlavými stěnami. *a oplachovanými dveřmi.*

ad b/:

Elektrické vedení od transformační stanice k drátěnému zátarasu slouží k převádění transformovaného proudu o vysokém napětí do nástražných vodičů v drátěném zátarasu.

Je vedeno od transformátoru na rotě PS po normálních sloupech elektrického vedení ve výšce nařízené předpisy o elektrickém vedení. Vyvedené vývody od transformátoru až do výše prvního sloupu tak jako vedení od posledního sloupu na střední stěnu DZ musí býti izolováno tak, aby nemohlo dojít ke zranění pohraničnicků elektrickým proudem.

Vedení o vysokém napětí je nutno dokonale zabezpečit, aby bylo zabráněno úrazu a je třeba :

- a) vedení zavěsit alespoň 7 m nad zemí / na sloupu 9 m /
- b) vedení drátu na izolátory pro vysoké napětí normalisované
- c) izolátory dát na řádné železné háky, tak aby rozpětí drátů od sebe bylo co největší / to znamená, že háky se nedávají naproti sobě, nýbrž jeden níže, jeden výše při zapuštění do sloupu/
- d) při přechodu telefonních linek nutno dát pod vedení odrazný drát, nebo síť, případně telefonní vedení do země.
- e) vedení o vysokém napětí je nutno zajistit bleskojistkami
- f) upevnění drátu na izolátory musí být co nejlepší vázacím drátem.
- g) na vhodných místech / tabulkou na sloupech/ v HP je třeba označit, že jde o vysoké napětí - životu nebezpečné.

ad c/:

Nástražné vodiče jsou vedeny na střední stěně DZ na straně do vnitrozemí ČSR a připevněny ke kúlům v DZ na ~~silných izolátorech~~ ^{isolovaných kúlách}. Vodiče jsou z normálního ostnatého drátu a těchto může být několik nad sebou rovnoběžně vedených / 2 - 5 /.

Vzdálenost vodičů od sebe je různá a závisí na jejich počtu.

Aby vodiči procházel proud, musí být celé vedení uzavřeno v elektrický okruh.

Celý úsek roty může být rozdělen na několik samostatných podúseků - elektrických okruhů, z nichž každý má v transformační stanici hlavní úsekový vypínač.

Přerušeni elektrického okruhu / vypnutí el.proudu/ je prováděno v celém úseku roty hlavním automatickým vypínačem. V jednotlivých podúsecích vypínači.

Přestřihnutí nebo jinak způsobené přerušeni elektrického vodiče má za následek přerušeni elektrického okruhu - krátké spojení / zkrat /. Při zkratu dochází k automatickému vypnutí elektrického proudu v celém úseku roty. V místnosti DR rozsvítí se kontrolní žárovka příslušného úseku. V transformační stanici zhasne kontrolní žárovka a spadne signalizační klapka příslušného úseku. Důkazem, že v transformátoru neprochází elektrický proud je, že transformátor nehučí.

Signalizační zařízení uvědomuje velitele roty / DDR / o změně na nástražném vodiči v DZ.

Obsluha transformační stanice a opravy DZ :

Obsluhu transformační stanice provádí zásadně velitel roty nebo DDR / dozorčí důstojník roty /, který má neustále klíče od uzamčené transformační stanice v panceřové bedně. Speciální opravy na transformátoru a DZ provádí technická hlídka z praporu, složená z odborníků. Odstraňování zkratů spadlými předměty / větve zvěří, narušitelem / na DZ smí provést hlídka roty zvlášť k tomu školená, při dodržování všech bezpečnostních opatření:

- vypnutém hlavním automatickým vypínači,
- hlídka vybavená gumovými rukavicemi, neporušenými a suchými gumovými botami, izolovanými kleštěmi ^{na napětí nepřesně 15 000 Voltů} /zkoušečkou, /zkoušečka je ebonitová, bakelitová nebo gumová tyčinka na jejímž konci je otvor, do něhož je navlečen zevně drát. Přiložením této zkoušečky k elektrickým vodičům přivodí se v případě proudu v drátech zkrat, teprve potom může býti porucha odstraněna.
- před odchodem technické hlídky seznámí se u velitele roty o tom, že proud je vypnut.

- seznámí se s úkolem technické hlídky,
 - nezdvihat rukou / bez izolované tyčinky / signální klapky při zapnutém hlavním automatickém vypínači,
 - při příchodu na místo zkratu, přesvědčí se zkoušečkou zda jsou vodiče bez elektřiny.
 - TH určená k opravě transformační stanice a DZ pracuje zásadně se stanovenou výstrojí a izolovaným nářadím na opravu elektrického zařízení.
 - při práci se nedotýká žádných jiných drátů, mimo vodiče, který opravuje,
 - před započatím práce na vodičích a po přezkoušení zkoušečkou, zda skutečně není v nástražných elektrických vodičích elektrický proud - na propojit vodiče s ostatními dráty na DZ - uzeměnými - a ponechá je propojené až do skončení opravy,
 - při práci stát v postoji spatném / obě nohy u sebe/, nikdy rozkročmo / pro případné nebezpečí krokového napětí /.
- Při manipulaci v transformační stanici a opravách na elektrifikovaném DZ je zakázáno :

- vstupovat nepovolaným osobám do transformační stanice - k zařízení a transformátoru,
- provádět práce a opravy nepovolaným osobám,
- odesílat TH k opravě DZ při zapnutém hlavním automatickém vypínači,
- nevybavit TH předepsanou výstrojí a zkoušečkou,
- vypínat a zapínat elektrický proud do DZ jinými osobami, než které jsou výslovně v rozkaze stanoveny,
- vysílat TH jiným funkcionářem roty než velitelem roty, nebo funkcionářem k tomu určeným / zást.vel.roty, DDR / a s manipulací a povinnostmi přesně seznámenými.

Hlídkám PS je zakázáno :

- dotýkat se jakýchkoliv drátů na DZ mimo místa přesně určená velitelem roty jako průchoďy v DZ, kde není veden nástražný vodič elektřiny o vysokém napětí,
- vytahovat předměty z DZ / zabitá zvěř neb materiál různého druhu / bez konkrétně vydaného rozkazu velitelem roty,
- házet samovolně předměty na DZ za účelem přivedení zkratu v elektrickém okruhu,
- provádět bez rozkazu a bez vybavení speciální výstrojí a nářadím opravy jakéhokoliv druhu nebo jinou manipulaci v DZ,
- konat osobní potřebu v blízkosti DZ nebo na dráty DZ pro nebezpečí krokového napětí a přivedení zkratu v elektrickém okruhu,

- DZ a okolí musí být vyčištěno od všech předmětů, jimiž by mohl být přiveden elektrický zkrat a nebo jich mohl použít nepřítel k přivedení zkratu a k překonání DZ.

III.

Taktické využití elektrifikovaného drátěného zátarasu :

Řízení výkonu služby na elektrifikovaném DZ vyžaduje dokonalého taktického využití ve spojení se živou silou. Je proto podmínkou, aby velitelé všech stupňů a DDR odpovědně a svědomitě řídili ochranu státních hranic a vysílání hlídek PS do služby.

V rozkaze který vydá velitel roty /DDR/ hlídkám odcházejícím do služby k ochraně státních hranic, musí být v situaci uvedeno :

- údaje o elektrifikaci DZ, o zapojení elektrického proudu, v která části úseku a případně, bude-li během služby hlídek vypnut,
- způsob překonání elektr.DZ, určen průchod, vrata, nebo průchod DZ.
- smluvené signály " žádám o vypnutí proudu ". Signály zdvojit.

V případě, že v době vysílání pohraničních hlídek a jejich poučení o situaci v elektrifikovaném DZ je v úseku roty nebo v jeho části vypnut elektr. proud a velitel roty podle operační situace jej chce zapojit po odchodu hlídek, musí bezpodmínečně o této změně vyrozumět hlídky v úseku roty.

Není-li velitel roty možno vyrozumět hlídky ve službě o uvedené změně v elektr. DZ, nesmí být elektr. proud v průběhu služby hlídek zapojen .

Pohraniční hlídky musí bezpečně stále vědět, zda je DZ pod proudem či nikoliv. Průchody v drátěných překážkách a vratech musí být zajištěny v okamžiku otevření vedením el.proudu izolovaným kabelem buďto pod zemí nebo nad zemí, tak aby nemohlo dojít při průchodu a přejezdu DZ ke zranění el.proudem. X Musí být zařízeny tak aby při uzamčeném průchodu, vratech , procházel proud nastražnými vodiči na stěně průchodu / vrat/.

Ukázněným pohraničním hlídkám je elektrifikovaný DZ velkým pomocníkem a naopak pohraničnickům, kteří nedbají rozkazů a nařízení, může se stát nebezpečným.

Činnost hlídky při zjištění narušení EDZ.

- a/ Zjistí-li hlídka narušení elektrifikovaného drátěného zátarasu, které svědčí o jeho poškození / přestřihané dráty, otvor nebo předměty jichž bylo k překonání EDZ použito, prkna klády apod./ hlásí na VS rotu smluveným signálem narušení, podle zjištěných stop buď s ČSR nebo do ČSR.
- Hlídka je povinna zahájit ihned pronásledování po stopách. Musí-li hlídka při pronásledování překonávat EDZ použije k tomu průchodu, vrat, podchodu, které jí byly velitelem roty nebo dozorcím důstojníkem roty stanoveny v rozkaze. Po překonání elektrifikovaného drátěného zátarasu pokračuje hlídka v úsilovném pronásledování až do zadržení nebo likvidování narušitele.
- b/ Zjistí-li hlídka jiné závady na elektrifikovaném drátěném zátarasu, které jasně svědčí, že nebyly způsobeny narušitelem / spadlá větev na DZ, usmrcené zvíře a pod./ hlásí toto hlídka veliteli roty, má-li telefonické spojení s rotou ihned nebo z nejbližšího stanoviště.
- c/ Narazí-li hlídka při kontrole drátěného zátarasu na narušitele nebo jinou osobu, která byla zasažena elektrickým proudem a jeví známky života, žádá smluveným signálem " vypnutí proudu " a dalším signálem " vyslání eskortní hlídky ". Do příchodu této hlídky střeží narušitele i s přilehlým prostorem.
- d/ Zjistí-li hlídka narušitele státních hranic, který se snaží překonat drátěný zátaras a zadržení nelze provést dříve než v DZ nechá jej dojít ke střední stěně drátěného zátarasu a dřív než může být zasažen elektrickým proudem provede jeho zadržení a ihned strlí signál a "žádá vyslání eskortní hlídky".
- Je-li hlídka blíže k narušiteli než ke stěně s elektrickými vodiči provede jeho zadržení. V případě, že mezi hlídkou a narušitelem je elektrický vodič střeží narušitele velitel hlídky a druhý člen hlídky podchodem / pokud je v blízkosti/ projde na opačnou stranu tak, aby hlídka dostala narušitele do vidlice a provede jeho zadržení. V případě, že není nablízku podchod střeží narušitele do příchodu poplachové / poruchové/ hlídky. Při pokusu narušitele o útěk použije hlídka zbraně podle nařízení s. ministra národní bezpečnosti čís. 70 Sb ze dne 14.7.1951.

Psův od při výkonu služby na elektrifikovaném drátěném zátarasu musí věnovat služebnímu psu zvláštní pozornost.

Podle chování a vlastností služebního psa / jinak pes reaguje na člověka, jinak na zvěř/ řídí psův od jeho postup. Psa vede

zásadně na vodičku tak, aby ani s vodičkou neměl možnost dotyku s elektrifikovaným drátěným zátarasem.

S vodičkou je vypouští v případě bezprostředního použití k zadržení narušitele, nebo k jeho vyhledání, je-li zjištěno, že se před hlídkou ukryl.

Činnost velitele roty / DDR / při zjištění zkratu :

Velitel roty DDR / dozorčí důstojník roty / je povinen při vysílání hlídek zvláště v rozkaze zdůraznit elektrifikaci a smluvná znamení které je nutno skloubit s dosud u PS používanými.

Signály střílené hlídkami na státní hranici je nutno sledovat všemi pohraničními hlídkami, zejména pozorovacími a hlídkou u objektu roty / SR / , kterým musí být jednotlivé signály známy. Jejich povinností je hlásit okamžitě na VS roty všechny pozorované signály.

Velitel roty /DDR / po zjištění zkratu v úseku roty vypne okamžitě proud a vysílá technickou hlídku, která se nejrychlejším způsobem přemístí do prostoru zkratu, případně naváže spojení s hlídkou která střeží v blízkosti zkratu v DŽ.

Technická hlídka je složena nejméně z 2 pohraničnicků, kteří mají znalosti, nutné k odstranění běžných poruch na elektrifikovaném drátěném zátarasu, je vybavena speciální výstrojí, viz část I. těchto směrnic.

Je určována při bojovém rozdělení a vysílána vždy při zkratu v EDZ.

Technická hlídka je určována případ od případu a úkol technické hlídky může plnit i hlídka poplachová, pokud je složena z odborníků.

Plní úkoly podle rozkazu velitele roty / DDR / , který je obdobný jako pro každou pohraniční hlídku, se zvláštním zřetelem a důrazem na úkol při odstraňování poruch na elektrifikovaném drátěném zátarasu.

Na signál narušení státní hranice provádí velitel roty / DDR / opatření podle rozkazu č.j.:PS-0010746/11-OS-51 ze dne 9.října 1951.

Zásadou pro DDR je odpovědnost při výkonu služby DDR, aby znal kde hlídky vykonávají službu, systém elektrifikace, který musí mít neustále při každém prováděném opatření na mysli.

DDR odpovídá v době výkonu své služby za správné využití drátěného záatarasu a bezpečnost hlídek, jak na státní hranici v prostoru DZ tak i u elektrického zařízení na rotě.

IV.

Z á v ě r .

V současné době, kdy ženiálně technické opatření na státní hranici je stále zdokonalováno, je třeba tím více zdůrazňovat, že ani elektrifikovaný drátěný zátaras není nepřekonatelnou překážkou pro imperialistické agenty. V mnoha případech byl jimi i bez porušení a zanechání stop překonán. Bylo to proto, že pohraniční hlídky i velitelé přeceňují toto opatření a příliš na ně spoléhají.

Elektrifikovaný drátěný zátaras vyžaduje od velitelů rot dokonalější rozbor situace v úseku, rozhodnutí provedené z větší odpovědností a s neustálým vědomím spojování tohoto opatření s hlídkami PS. Při vysílání hlídek k ochraně státních hranic nesmí být velitelem roty / DDR / nikdy opomenuto bezpečnostní zajištění hlídek.

Velitelé brigád provedou proškolení směrnice " Výkon služby k ochraně státní hranice na elektrickém zařízení ochrany státních hranic / EZOH/ " na shromáždění s veliteli praporů a prostřednictvím jich na podřízených jednotkách do 15. června 1953. Tímto dnem^{1.7} vstupují směrnice v platnost.

Velitelé rot v jejichž úsecích je elektrifikace drátěného zátarasu provedena proškolují tyto směrnice každých 14. dnů se všemi pohraničníky na rotě tak, aby směrnice byly bezpečně každým pohraničником ovládány.

Velitelé a štáby praporů a brigád při kontrolách u podřízených jednotek přesvědčují se o plnění rozkazu.

Velitel Pohraniční a
Vnitřní stráže MNB:

brigádní generál

Ludvík Hlaváček Ludvík H l a v a č k a .

Zpracoval : pplk. Okrouhlík,
kpt. Janout,
npor. Peroutka.

8.6.53

67

Rozdělovník: rozkazů pro všechny podřízené jednotky.

5. brigáda výtisk č.	1	-	40	=	40 ks
12. "-	"	-	41	-	67 = 27 ks
9. "-	"	-	68	-	96 = 29 ks
7. "-	"	-	97	-	125 = 29 ks
10. "-	"	-	126	-	154 = 27 ks
3. "-	"	-	155	-	180 = 26 ks
15. "-	"	-	181	-	212 = 32 ks
4. "-	"	-	213	-	245 = 33 ks
11. "-	"	-	246	-	282 = 37 ks
19. "-	"	-	283	-	317 = 35 ks
VUPS Olomouc			318	-	322 = 5 ks
VPU Koloděje			323	-	327 = 5 ks
Velitel PVS	č.		328		
Náč. štábu	č.		329		
S. poradce	č.		330		
Pol. správa	č.		331		
Odbor I/3	č.	332	-	333	= 2 ks
Odbor I/1	č.	334	-	348	= 15 ks
Inspekční oddělení MNB	č.	349	-	351	ks
Všeob. oddělení	č.	352	-		pro spis "AA"
Zásoba I/1	č.	353	-	400	= 49 ks.

*Dne 13. 6. 53
vypracila ad. J. Krumpholtz*

/dokumentační středisko MNB/

ARCHIV BEZPEČNOSTI

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 7. 2005